

Tuuli Kivijoki

KIMALTELEVIA
HANKIA
LEMMENLAHDELLA

KARISTO
HELSINKI

© Tuuli Kivijoki ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-50863-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025



I

*Rauhaisaa joulunaikaa ja
onnea alkavaan vuoteen,
se on ovi uusiin seikkailuihin!*

Toivotusten perään oli raapustettu kaksi sydäntä, mutta allekirjoitus uupui. Katariina tutki pari päivää aiemmin tulleen joulukortin ikimerkkiä, turhaan. Postilaitos oli unohtanut lätkäyttää sen päälle leiman, eikä ollut edes kuluneita kirjaimia, joista olisi voinut arvailla lähettäjän paikkakuntaa. Kortin täytyi olla joltakulta, joka tiesi Katariinan osoitteen ja sen, että hän oli hiljattain eronnut. Mihin muuhunkaan viimeiset rohkaisevat sanat saattoivat viitata?

Katariina käänsi kuvapuolen esiin. Kolme punaista kynttilää paloi joulutähden katveessa kuusenhavujen ympäröimänä, taustalla pilkotti hirsiseinä, jonka kohdalle oli painettu jouluntoivotukset punaisin kaunokirjaimin. Perinteinen kortti, niitä kirjakaupat notkuivat marraskuulta lähtien.

Mysteeri selviää aikanaan, Katariina ajatteli ja laittoi kortin eteisen lipaston päälle nojalleen koboltinsinistä lasikulhoa vasten. Nypyläpintainen esine oli ollut samassa paikassa niin kauan kuin Katariina muisti, lähemmäs neljä vuosikymmentä, siinä oli säilytetty perheen menopelien, autojen ja polkupyörien avaimia ja muuta pientä sälää. Katariinalla oli hämärä muistikuva siitä, että kulho olisi ollut häälahja

Porvoossa asuvalta Siru-tädiltä. Ei suinkaan Katariinalle, vaan hänen vanhemmilleen.

Astian vieressä nökötti heräteostos marketista, folioon kääritty hyasintti, jonka nuppujen kärjet sinersivät lupaa-vasti.

Hetken mielihohteesta Katariina kippasi avainkokoelman lipaston ylälaatikkoon lapasten ja sormikkaiden sekaan ja istutti hyasinttiruukun lasikulhoon, tarkasteli tyytyväisenä pientä mutta merkittävää sisustusratkaisuaan. Hän oli vihdoin kyennyt oma-aloitteisesti ja ketään konsultoimatta muuttamaan jotakin mikä oli ollut samoilla sijoillaan hänen lapsuudestaan lähtien.

Katariina vilkaisi itseään peilistä, suki olkapäille ulottuvia vaaleita hiuksia, jotka olivat lyhentämisen tarpeessa. Ehkä hän saisi aikaiseksi mennä kampaajalle joulun jälkeen, kun oli lomalla Lemmenlahden koulusta, missä hän toimi opettajana ja vuodenvaihteeseen asti myös virkaa tekevänä rehtorina.

Eteisen peilikin oli vanha ja kehysten kullankeltainen maali lohkeili. Sen voisi korjauttaa tai hankkia kokonaan uuden. Katariinan pitäisi tehdä enemmän muutoksia lapsuudenkodissaan, ottaa se haltuunsa nyt kun asui sitä yksin ja sai toteuttaa toiveensa oman mielen mukaan. Toki seitsemänkymmentäluvulta peräisin olevassa valkotiilitalossa oli tehty remonttia sen jälkeen kun Katariina ja hänen ex-miehensä olivat lunastaneet sen Katariinan vanhemmilta, mutta Hannulla oli ollut varsin vahvat näkemykset siitä, miltä kotona piti näyttää, hän oli niin sanotusti määrännyt kaapin paikan ja sen lisäksi television tuumakoon. Erityisesti sen, Katariina ajatteli, kun katse osui televisiotason jättämään ammottavaan koloon olohuoneessa.

Katariina oli kulkenut kiltisti Hannun vanavedessä ajatellen, että aika pyöristäisi pahimmat kulmat. Ennen kuin se

ehti tapahtua, he olivat huomanneet, ettei heillä ollut juuri mitään sanottavaa toisilleen.

Ero oli sujunut yllättävän sopuisasti, mikä oli jossain vaiheessa saanut Katariinan pohtimaan, oliko Hannu aloittanut uuden suhteen liiton aikana. Epäilykset olivat osoittautuneet aiheettomiksi. Heidän väliltään vain oli kadonnut se jännite, joka kahden ihmisen välillä parhaimmillaan vallitsi ja joka sai pariskunnan pysymään yhdessä.

Katariina meni keittiöön ja kaivoi jääkaapista edellisen illan pasta-aterian jäänteet, nakkasi ne wokkipannuun ja tuijotti mössöä nenä rutussa. Yhden hengen taloudessa oli se huono puoli, että vähintään joka toinen päivä, joskus useamminkin, oli lämmitettävä tähteitä. Ruoanlaitto ei muutoinkaan ollut Katariinan lempilaji. Hannu oli huolehtinut siitäkin, varsin ansiokkaasti, se oli pakko myöntää.

Katariina lisäsi pannuun lorauksen kevytkermaa, muisti sitten uudet ravintosuositukset, joiden saavuttaminen tuntui yhtä kaukaiselta unelmalta kuin eläkevuodet paratiisisaarella. Yhtä kaikki hänen pitäisi alkaa kiinnittää enemmän huomiota siihen, mitä söi. Liian usein ateriat olivat hätäisesti kyhäästyjä niistä aineksista mitä sattui olemaan käsillä.

Oikeastaan oli paljon sellaista, mitä hänen olisi pitänyt tehdä, mutta kaikki vain velloi ajatuksissa, eikä hän saanut aikaiseksi mitään. Oli niin vaikea tarttua toimeen, kun ei tiennyt mistä päästä kannattaisi aloittaa, sitä vain pyöritteli tekemättömiä töitä kuin jonglööri keilojan.

Keittiö sentään kelpasi sellaisenaan, kalliin remontin jälkeen. Talon rakennusaikaan niin trendikäs punainen korkkimatto oli vaihtunut kestävään laminaattiin, työtasojen edustalla lämmitettyyn kaakelikaistaleeseen, ja repsottavat kaapistot oli korvattu uusilla. Ajattoman vaaleanharmaat ovet kiilsivät ja heijastivat pohjoiseen suuntautuvasta ikkunasta tulevaa vähäistä valoa, työtasot olivat valkoista marmorijäljitelmää,

joka oli sekä kaunis että käytännöllinen, kestävä ja helppo pitää puhtaana, kaiken kaikkiaan hyvä valinta. Keittiön ja olohuoneen välinen seinä oli remontissa purettu ja paikalle oli rakennettu mittojen mukaan kookas saareke. Sekin oli ruoanlaitosta pitävän Hannun päätös.

Lopputuloks oli enemmän Hannun kuin Katariinan näköinen, mutta koska kaikki toimi niin kuin piti, ei ollut syytä muutoksiin.

Katariina sekoitti wokissa kuumenevaa ruokaa varovasti, ettei kierremakaroni hajoaisi entistä pahemmin. Mikroaaltouunissa se olisi pysynyt paremmin koossa, muttei lämmennyt kunnolla, ja Katariina inhosi haaleaa pastaa.

Jos kyseessä ei olisi ollut lapsuudenkoti, talon olisi voinut laittaa myyntiin avioeron hulevesien myötä ja vaihtaa helpompaan asumismuotoon, ehkä jopa toiselle paikkakunnalle. Lemmenlahdella pätivät piskuisen kaupungin hyvät ja huonot puolet, varsinkin kun toimi opettajana: lähes kaikki vastaantulijat olivat tuttuja, joko he olivat entisiä tai nykyisiä oppilaita tai näiden vanhempia tai sukulaisia. Useimmiten oli mukavaa kun tervehdyksiä sateli joka suunnalta, mutta aina silloin tällöin olisi tehnyt mieli kulkea kadulla ilman että tunnistettiin. Sitä varten piti ottaa asiakseen lähteä Viiskalaan kymmenen kilometrin päähän.

Kotitalo oli ollut Katariinan turvapaikka silloinkin, kun hän opiskeluaikoina tuli Helsingistä Lemmenlahdelle viikonlopuiksi ja lomien ajaksi. Muistot liihottelivat vastaan eteisen puolipaneeleissa ja isän tekemässä halkojenkantoteli-neessä, keittiön pannunalusissa ja takan reunuksella nököttävässä kivikellossa, jonka pikkuväisä oli jämähtänyt kymmenen ja isompi kahden kohdalle, tai ehkä ne oli tarkoituksella aseteltu siten. Koneisto oli ollut rikki niin kauan kuin Katariina muisti, mutta kenenkään mieleen ei ollut koskaan tullut viedä sitä kellosepälle, vaikka sellainen Lemmenlahdelta löytyi.

Pitkin hampain Katariina oli antanut Hannun uusia löylykauhan, kun vanha puinen oli haljennut, eikä rako umpeutunut päiväkausien liotuksellakaan. Hannun muutettua pois Katariina oli laittanut takaisin makuuhuoneen lattialle mummon kutomat punavalkoraidalliset räsymatot, kalalangasta virkattu päiväpeite sen sijaan sai pysyä kaapin uumenissa. Rajansa nostalgiallakin.

Isää ja äitiä ei enää ollut, mutta kuin hyvät henget he olivat läsnä rakentamassaan talossa.

Katariina lastasi höyryävän pastan lautaselle ja vilkaisi ulos keittiön ikkunasta. Ulkona pyrytti lunta, joulun oli vajaa viikko, ja ensimmäistä kertaa eläissään hän viettäisi sen yksin. Se olisi voinut tuntua pelottavalta, mutta yllättävää kyllä Katariina odotti sitä omituisella innolla. Ei kompromisseja tai joustamista toisen toiveiden ja pinttyneiden tapojen mukaan, vaan hän saisi luoda omat jouluperinteensä, tehdä kuten itse halusi ja siihen kellonaikaan kuin halusi, olla syömättä kinkkua ja lanttulaatikkoo ja korvata ne uunissa paistetulla lohella ja säräjuureksilla. Radiosta kantautuisi vaimeaa joulumusiikkia tai hän kuuntelisi talon vähäisiä ääniä. Hiljaisuutta. Lukukauden päätteeksi myös korvat saisivat levätä.

Laittaessaan lautasta tiskikoneeseen Katariina ajatteli, että oli suorastaan kummallista miten vähän hän kaipasi seuraa ja toista ihmistä lähelleen. Hän piti tästä uudesti saavutetusta vapaudesta ja itsenäisyydestä, eikä hän hevin niistä luopuisi. Ehkä kyseessä oli ohimenevä vaihe elämässä, avioeron jälkimaininkeja, mutta sillä hetkellä hänen oli hyvä olla ja elää juuri niin kuin hän teki, eikä hän keksinyt mitä siihen olisi voinut kaivata lisää.

Kaikkein vähiten uutta miestä sotkemaan vaivalla saavutettua tasapainoa.

2

Pyry oli lakannut yön aikana, se oli jättänyt jälkeensä hahtu-
vaisen puuterikerroksen, joka levittäytyi peittona jalkakäy-
täville. Sen alle pakkautunut vanhempi lumi narskui talvi-
saappaiden pohjissa, kun Katariina ennen aamukahdeksaa
kahlasi kohti koulua ja uutta työviikkoa. Hän veti muhkeaa
pipoa korvien peitoksi ja tarpoi menemään. Kävelymatka
keveässä pakkasilmassa virkisti sopivasti ja sai viimeisetkin
unenjäänteet karisemaan silmistä.

Katariina tuli koulua vastapäätä sijaitsevan Lemmen-
lahden Pullan&Pitkon kohdalle. Ison ikkunan läpi näkyi,
kun kahvilan kaljupäinen omistaja latoi pulleita sämpy-
löitä myyntitiskiin. Katariina aikoi ylittää kadun, mutta sie-
raimiin luikerteleva herkullinen pullantuoksu löi jarrua jal-
koihin. Pelkkä ajatus muhevasta kullankeltaisesta pitkosta
herautti veden kielelle ja sai hänet nielaisemaan voimak-
kaasti. Hän veisi leivonnaisten opettajanhuoneeseen, aina
silloin tällöin joku toi omia leipomuksiaan, suolaisia tai
makeita, joita sitten hartaasti maisteltiin ja arvioitiin. Kata-
riinan jauhopeukalo oli ollut kateissa viimeiset kolmekym-
mentäkuusi vuotta, pikkuleivistä tuli kovia korppuja ja pul-
lista likilaskuisia möykkyjä. Oli varmempaa hakea leivonnai-
set sieltä missä niitä osattiin tehdä.

Portaalille oven eteen oli pakkautunut lunta, ja Katariinan
oli riuhdottava rivasta, hän oli ilmiselvästi aamun ensim-

mäinen asiakas. Leipurimestari huikkasi iloisen tervehdyksen samalla kun nosti rivakasti korillisen muffinsseja myyntivitriinin laelle.

– Mitä saisi olla?

– Olisiko sinulla pitkopullaa? Katariina kysyi. – Alkoi tehdä sellaista mieli.

– Juuri otettiin uunista. Taisit tuntea tuoksun.

– Teillä on varmaan tuuletin kadulle päin, Katariina hymähti.

– Ei ole, mutta siinä olisi ideaa. Taitavat olla niin kuumia vielä, että polttavat tottumattoman näppejä. Hetki, niin käyn hakemassa sinulle pitkon.

Lihaksikas leipuri katosi takahuoneeseen, ja Katariina pohti itsekseen mahtoiko mies vaivata taikinat käsivoimin koneen sijasta. Tuskin hänen kuntosalilla tarvitsi käydä, ei sellaista tosin Lemmenlahdella ollutkaan. Kuntoilu sujui luomusti ulkoilualueilla, minkä lisäksi omakotitalossa asuvat saivat pakostakin hyötyliikuntaa ympäri vuoden.

Katariina oli käynyt leipomokahvilassa viimeksi alkukesästä koulusihteeri Kaisan kanssa vaihtamassa kuulumisia, tai pikemminkin purkamassa tilannetta ex-miehen suhteen. Kahvittelu oli johtanut hauskaan illanviettoon ja pariin väärinkäsitykseen. Ne oli onneksi saatu oiottua.

Leipuri palasi takahuoneesta paperiin kääritty pötkö käsissään. Hän laski sen kassakoneen viereen ja ilmoitti hinnan.

– Tarvitsetko kassia? hän kysyi ojentaessaan vaihtorahoja.

– Ei kiitos, ylitän vain kadun ja olen perillä, Katariina sanoi.

– Oletko opettaja?

Katariina nyökkäsi.

– Ja virkaa tekevä rehtori, mutta vain vuoden loppuun. Pian saamme uuden.

Useamman vuoden rehtorina toiminut Ari oli vaihtanut elokuun alussa Viiskalan lukioon. Katariina oli hoitanut

tehtäviä sillä välin kun virkaan oli etsitty uutta toimenhaltijaa, siinä oli vierähtänyt ennalta arvattua kauemmin. Hän oli itsekin ollut vähällä laittaa hakemuksen, mutta oli sitten luopunut ajatuksesta. Hän halusi opettaa ja ajatteli olevansa siinä parhaimmillaan, ei virkamiehenä papereita pyörittämässä.

– Onko sinulla lapsia koulussa? Katariina kysyi leipurilta, joka puisti päätään.

– En ole ehtinyt niin pitkälle. Sanotaan vaikka niin, että aikatauluja on aika vaikea sovittaa kenenkään kanssa. Lähden töihin puolenyön aikaan.

– Sinun täytyy todella pitää työstäsi.

– Totta, mies virnisti. – En voi kuvitella tekeväni muuta, olen leipuri henkeen ja vereen. Nimi on muuten Iiro.

Mies ojensi tiskin yli jauhoisen kätensä. Katariina tarttui siihen, puristus oli luja, kuten arvata saattoi.

– Tervetuloa uudestaan, Iiro toivotti, kun Katariina koukasi pullapitkon kainaloonsa.

– Kiitos, tulen, Katariina lupasi.

Oveen kiinnitetty havuseppele heilahti, kun Katariina astui ulos ja varmisti ettei tullut autoja, ennen kuin ylitti kadun ja liittyi portista kulkevien oppilaiden virtaan. Katariina pisti saapasta ripeästi toisen eteen samalla kun muisteli mikä luokka oli sinä aamuna vuorossa.

Pullantuoksuinen kohtaaminen viipyi mielessä vielä kun Katariina astui luokkaan. Yhdeksättä vuottaan käyvät oppilaat vääntäytyivät laiskanoloisesti jalkeille ja mutisivat hyvät huomenet.

– Tänään aiheenamme on ammatinvalinnan vaikeus, Katariina ilmoitti. – Onko kukaan teistä koskaan ajatellut ryhtyvänsä esimerkiksi leipuriksi?

Kaksikymmentä päättä ravisti yksimielisen vastauksen.

3

– Mmm. Tosi hyvää. Tässä ei ole säästelty oikean voim kanssa. Ihanko itse leivoit?

Teknisiä töitä opettava Petteri upotti loput pitkonviipaaleista suuhunsa ja mukelsi tyytyväisen oloisena. Katariina nosti kulmakarvojaan. Opettajainhuoneen pöydälle avatun pullakääreen pohjalla nökötti enää säälittävän kapoinen kanttipala, jota kukaan ei nähtävästi kehdannut ottaa. Katariina koukkasi sen itselleen.

– En sentään. Turvauduin ammattilaiseen.

– Niin kannattaa tehdä myös sähkötöissä, Petteri sanoi.

– Minäkään en kajoa varsinkaan vanhojen talojen virityksiin. Piti taas viikonloppuna kutsua kaverini Heikki paikalle.

– Mitä teillä tapahtui? kahdesti viikossa ranskaa ja espanjaa opettava Margit kysyi.

– Liesi tällä kertaa, oli pakko uusia se, Petteri sanoi. – Alkaa olla keittiöremontin paikka. Nykyinen on 50-luvulta.

Katariina hillitsi puistatuksen. Tuoreessa muistissa oli oman keittiön uusiminen.

– Parempi lähteä lomamatkalle töiden ajaksi, hän suosittelee.

– Millä rahalla? Petteri aprikoi. – Jollei sitten sukulaisia kiusaamaan, kutakin vuorollaan. Koira ja kissa kainaloon ja menoksi.

– Ai niin... Katariina mutisi.

– Harmi, että ehdin laittaa oman taloni vuokralle, Petteri jatkoi kahvia siemaillen.

– Miksette alkaneet asua siellä, kun muutitte yhteen? Margit ihmetteli. – Eikö se ole paremmassa kunnossa, kun olet remontoinut siellä vuosien mittaan?

– Julian vuoksi. Se on asunut koko ikänsä samassa talossa. Johan se nähtiin että se palaa sinne bumerangina.

Katariina hillitsi hymyään. Toisilla näköjään kissa mää-räsi mitä tehtiin.

Jos hän ei olisi ollut valtavan allerginen kissoille, hän olisi tarjonnut omaa kotiaan tilapäiseksi majapaikaksi. Kyllä kolme aikuista ihmistä ja pari lemmikkiä pärjäisi siellä muutaman viikon ajan, olisi hänen itsensäkin hyvä pinnistää ollakseen sosiaalisempi. Viime aikoina hän oli viihtynyt liiankin kanssa omissa nurkissaan.

Hänen pitäisi käydä ulkona useammin, muutakin kuin kaupassa ja surauttamassa saumuria monitoimitalo Lemminkäisen Artesaanisalissa. Heti kevään tullen hän ryhdistäytyisi, ottaisi itseään niskasta kiinni ja alkaisi harrastaa jotain. Mutta mitä? Lemmenlahden tarjonta oli varsin niukkaa, Viiskalasta sentään löytyi kansalaisopisto kiehtovine kursseineen.

Pitäisikö kokeilla jousiammuntaa ja osallistua seuraavana kesänä Amarin ammentakisoihin? Kilpailijoiden piti osua sydämenmuotoisen maalitaulun keskiöön, mikä oli kuu-lemma yllättävän vaikeaa. Yleisöllä ainakin riitti jännitettävää. Pääpalkintokin oli huima, kylpyläviikonloppu täysihoidolla kahdelle, morsiussviitissä, kuinkas muuten. Katariina voisi ottaa pehmonallensa petikaveriksi.

Kävellessään koulun jälkeen kiertotietä kotiin Katariina mietti mikä oli sellaista, mitä hän oli aina halunnut tehdä, mutta ei ollut saanut aikaiseksi tai ei ollut ehtinyt tai mihin muuten vain ei ollut koskaan ollut sopivaa tilaisuutta, jotain

mitä oli lykännyt hamaan tulevaisuuteen. Esimerkiksi kielten opiskelu ei vaatinut liikoja, vain riittävää tahtotilaa, sama päti monenlaisiin käsitöihin. Saumuria hän osasi käyttää, pari mattoakin oli kudottu Artesaanisalisissa ohjaajana toimivan Kaisan opastuksella, neulomiseen ja virkkaamiseen häneltä ei löytynyt intoa sen enempää kuin osaamistakaan.

Ehkä kädentaidot eivät olleet hänen juttunsa.

Useimmiten, niin nytkin, Katariina kulki kotiin muuttaman mutkan kautta, jotta sai samalla hoidettua päivän liikuntaosuuden. Suorinta tietä kodin ja koulun välinen matka oli vain vajaan kilometrin – Lempiväisen asuinalue aivan keskustan tuntumassa oli paikkakunnan vanhimpia, seitsemänkymmentäluvun peruja. Enimmäkseen valkotiiliset talot oli ripoteltu kirkon taakse entiselle pellolle, rakennusten väliin oli siroteltu havu- ja lehtipuita niin huolettomalla kädellä, että näytti siltä kuin ne olisivat olleet paikalla jo ennen asutusta, mikä saattoi osittain pitää paikkansakin.

Kotiin tullessaan Katariina lakaisi portaan ja kadulle vievän käytävän. Kevyt lumi lähti helposti harjaamalla, ei ollut tarpeen hakea kolaa autotallista.

Katariinalta pääsi huokaus. Talli oli liian kaunis nimitys varastotilaksi päätyneelle talon jatkeelle. Siellä oli edelleen Hannun tavaroita – tämä oli ostanut ensi hätään rivitalokaksion, johon oli kuskannut rakkaan ruskean nahkasohvansa ja pökerryttävän kokoisen televisionsa, jonka välkyntää Katariina ei pystynyt katselemaan. Oli valtava helpotus, kun se oli lähtenyt talosta Hannun muuttokuormassa, mutta sekalainen kokoelma pahvilaatikoita ja yhden pappamopon maaliliset jäänteet olivat jääneet venymään ja vanumaan Katariinan haltuun. Hän pahaa pelkäsi, ettei pääsisi rojusta koskaan eroon.

Heti sisälle ehdittyään Katariina alkoi naputella viestiä ex-miehelleen ennen kuin riisui takkia tai jalkineita. Hän

vihjasi mahdollisimman asiallisesti mutta niin selkeästi, ettei jäänyt väärintulkinnan varaa, että hän halusi saada autonsa nyt lumiseen aikaan tallin suojiin, ja että Hannu toivottavasti pian järjestäisi toisen varastotilan tavaroilleen.

Katariina oli varma, ettei Hannu pistäisi tikkua ristiin asian eteen. Pienissä asioissa mies oli kiitettävän aikaansaapa, suuremmissa saamaton nahjus.

Laitettuaan viestin matkaan Katariina kipaisi makuuhuoneeseen vaihtamaan vaatteet. Yleensä hän suosi neutraaleja sävyjä, vaaleaa ja haaleaa, mutta Kaisan vahvanväriset asut olivat inspiroineet häntä kokeilemaan jotain uutta, minkä seurauksena vaatekaupasta oli lähtenyt mukaan lämpimän oranssi oloasu. Kun veti sen ylleen, Katariina tunsu saavansa energialatauksen, jonka voimin kotityöt sujuivat melkein itsestään.

Eteisessä aloitetun sisustusprojektin innoittamana Katariina tutkaili miten olohuoneen kalustusta voisi kohentaa. Televisiotason lisäksi sohvan paikalla ammotti tyhjä aukko. Uuden hankkiminen edellytti käyntiä Viiskalassa, jonka liepeiltä lähin huonekaluliike löytyi, mutta toistaiseksi Katariina oli keksinyt monta pätevää tekosyytä välttyäkseen ostosreissulta. Mihin hän sohvaa tarvitsi? Illat kuluivat useimmiten ruokapöydän ääressä syöden ja lukien, ja hän meni aikaisin nukkumaan. Sohva oli kuitenkin sisustuselementti siinä missä kirjahyllykin, joten sen hankinta oli perusteltua. Jollei muuten, niin siksi että olisi paikka johon vieraat saattoi istuttaa.

Katariinan vanhemmat olivat aikoinaan muuttaneet kerrostaloon, kun väsyivät pihanhoitoon. Tilaa kaksiossa oli niukemmin kuin omakotitalossa, ja monet kalusteet olivat heidän jäljiltään, kuten tummaa puuviilua oleva kirjahylly, joka jouti ehdottomasti vaihtoon. Tyyliältään se oli kauniisti ilmaistuna klassinen: alaosassa oli kaksi kaappia ja laatikosto, välissä

laskutila Iittalan kynttilänjaloille ja muille koriste-esineille, sen yllä avohyllyjä sekä yksi lasiovinen kaappi. Siis synkeä pölynkerääjä pahimmasta päästä. Osa kirjoistakin oli Kataariinan lapsuuden ajoilta, jotkut hän oli lukenut, toisia tuskin tulisi koskaan edes avaamaan. Kierto on, mutta minne? Tuntuu pyhäinhäväistykseltä hävittää kirjoja, vaikka kuulemma nykyään niin tehtiin.

Saadakseen edes jonkin urakan nurkasta otteen Katariina haki tilavan muovikassin ja alkoi käydä teoksia läpi, lajitteli ne säilytettäviin ja kokoelmasta poistettaviin. Isän jäljiltä olevat erätarinat ehkä kelpaisivat kirjastoon, äidin kirjakerhomaaneille tuskin oli kysyntää, niiden sivut olivat kovin kelastuneet ja osin irronneet.

Karsinnan tehtyään Katariina totesi, ettei hän kovin isoa hyllykköä tarvitsisi, riittäisi lasiovinen vitriini, johon voisi kirjojen lisäksi tallettaa äidin rakkaat kristallilasit.

Katariina noukki kaapista yhden viinilaseista. Se tuntui kädessä raskaalta, hiottujen kolojen reunat pehmeiltä, ja kattolampusta lankeava valo heijastui niissä sateenkaaren väreissä. Laseja oli käytetty vain tärkeinä hetkinä, jouluna ja vuoden vaihtuessa tai kun oli muuta aihetta juhlaan. Kataariinan päästessä ylioppilaaksi noutopöytänsä oli katettu sampaanjalasit, äiti oli ne hankkinut antiikkiliikkeestä ja varjeli niitä tarkemmin kuin ainoaa lastaan, kuten isä oli joskus leikkisästi todennut.

Miten ihmiset kiintyivätkin esineisiin ja vielä siirsivät niiden säilyttämisen vastuun viestikapulana seuraavalle sukupolvelle.

Katariina laittoi lasin takaisin kaappiin muiden seuraksi, tarttui kirjakassiin, joka oli täynnä Lemminkäisen kirjastoon tarjottavia kirjoja, kantoi sen eteiseen ja vilkaisi kelloa. Nyt kun oli päässyt vauhtiin, hän huristelisi samoin tein monitoimitaloon ja hoitaisi yhden rästin alta pois.

4

Teemukista nouseva höyry kiemurteli hetken ilmassa, ennen kuin haihtui näkymättömiin. Katariina kävi istumaan ruokapöydän ääreen ja lämmitti sormiaan mukin ympärillä. Pakkanen oli kiristynyt illan mittaan, ja lyhyeksi pistäytymiseksi tarkoitettu käynti kirjastossa oli venähtänyt, kun hän oli saanut itsestään irti ajaa myös huonekaluliikkeeseen.

Uusi sohva ja valkoinen vitriinikaappi tuotaisiin seuraavana päivänä.

Katariinalla oli käynyt uskomaton onni. Alennusmyynnit alkaisivat joulun jälkeen, tietenkin olisi ollut parempi malttaa siihen saakka ennen ostosten tekoa, ja Katariina olikin vain halunnut tutkia tarjontaa ja kaikessa rauhassa miettiä mitä valitsisi. Kun kohdalle oli osunut myyjä, joka oli lukioajan koulukaveri Viiskalasta, kaupat alkoivat sujua kuin niitä olisi voideltu pakkasen puremiin huuliin sopivalla vaseliinilla. Katariinalle oli ehdotettu esittelykappaleita, jotka olivat poistumassa valikoimista, eikä toimitusta tarvinnut odottaa viikkokaupalla. Mieleiset kalusteet löytyivät ällistyttävän helposti, ja Katariina huomasi että hänellä oli mielessään ollut jonkinlainen näkemys siitä mitä hän etsi. Avokätisistä alennuksista huolimatta Katariina joutui kajoamaan vanhempien jättämään pesämunaan, mutta juuri tällaisia ylimääräisiä menoeriä varten hän oli sitä hautonut useamman vuoden.

Samalla reissulla mukaan oli tarttunut kaksi joulunpunaista kynttelikköä, jotka loistivat nyt keittiön ikkunoissa umpipimeän takapihan suuntaan, sekä parimetrinen punavihreä trikookudematto. Se saisi paikan tiskipöydän edestä heti kun lattia olisi imuroitu ja pesty.

Mitä muuta hän jouluunsa tarvitsisi? Kuusen tietenkin, eikä sekään ollut välttämättömyys. Autotallista löytyi Hannun hankkima muovikammotus, torilla ja marketin edessä myytiin aitoja. Kumpi oli loppujen lopuksi ekologisempi valinta, voimalinjan alta harvennettu luonnonpuu vai vuosikausia kestävä muovikuusi? Oliko asiaa tutkittu?

Katariina teki pikaisen haun netissä ja löysi ympäripyöreän vastauksen, joka ei juuri auttanut päätöksenteossa.

Miltä minun jouluni näyttää ja tuoksuu, Katariina pohti hörppiessään jo hiukan jäähtynyttä kamomillateetä. Yhtä ihmistä varten ei ollut mieltä koota kovin monta lajia alkupaloja. Silliä, silakoita, kraavilohta, rosollia. Siinä kaikki. Pääruoan Katariina oli päättänyt jo aikaa sitten. Hän tuupaisi uuniin lohifileen ja pannussa pyöräytettyjä porkkana-, lanttu- ja juurisellerikuutioita hunajalla höystettynä. Entä mitä jälkiruoaksi? Maustekakku, luumutorttuja, pipareita?

Lemmenlahden Pulla&Pitkon Iiro saisi hoitaa sen puolen. Katariina tiesi omat mukavuusalueensa, ja leivonta rajautui visusti niiden ulkopuolelle.

Seuraavana päivänä luvassa oleva huonekalutoimitus oli sentään askel eteenpäin. Kyllä hän sai aikaan vaikka mitä, kun pisti toimeksi. Aloittamisen kynnyks oli korkein, sen jälkeen työläinkin askare sujui omalla painollaan. Pian vaihtuisi vuosi ja hän tekisi uudenvuodenlupauksia, vieläpä realistisia, sellaisia, joiden toteuttaminen ei olisi liian suuren tuskan takana. Ei siis kuntosalilla rehkimistä eikä viikon kaa-lisoppadieettiä eikä matkaa maailman ympäri, vaan tavallisia, saavutettavissa olevia asioita.

Miksi odottaa vuodenvaihdetta? Hän voisi saman tien listata tavoitteet vaikka seuraaville kolmelle kuukaudelle.

Katariina haki kiireesti kynän ja muistilehtiön. Päästäkseen hyvään alkuun hän merkitsi ensimmäisen kohdan:

1. Olohuoneen sisustus.

Se oli jo puoliksi toteutettu, kun melkein kaikki puuttuvat huonekalut oli hankittu. Sohvapöytä puuttui vielä, Katariina ei ollut osannut päättää koivuisen ja lasisen välillä, joten se oli jäänyt harkintaan. Kulahtanut karvalankamattokin oli syytä uusia.

Tästä seuraa vielä lumipalloeefekti, Katariina hirvitteli ja laati mielessään sisustusprojektin budjettia.

Listan toista kohtaa piti miettiä hiukan kauemmin. Lopulta Katariina raapusti paperille:

2. Enemmän liikuntaa.

Tosiasiassa oli se, että kiertotietä kuljetut kävelymatkat kotiin eivät olleet riittäviä pitämään kuntoa yllä. Autotallissa oli tiettävästi sukset, maassa oli lunta, joten heti kun olisi selvinnyt jouluähkystä, Katariina tekisi muutaman kilometrin lenkin Hiisijärven jäällä tai Turisevan luontoalueella ja jatkaisi hiihtämistä niin kauan kuin mahdollista. Pariin kymmeneen vuoteen hän ei ollut koskenut sivakoihin muuta kuin siirtääkseen niitä pois tieltä, mutta eikö taito ollutkin kuten polkupyörällä ajo – sitä ei unohtanut. Vanhoilla leveillä puusuksilla pääsisi eteenpäin vaikka umpihangessa. Kunhan jostain löytyisi liisteriä niiden pohjiin. Tehtiinkö sellaista enää?

Listan kolmas kohta oli selviö, vaikeampaa oli päättää mitä se pitäisi sisällään.

3. Hanki uusi harrastus.

Mitä hän oli aina halunnut tehdä tai osata? Ranskaa olisi kiehtova opiskella, Katariina saattoi helposti kuvitella itsensä kulkemaan Pariisin kaduilla patonki kainalossa musta basikeri trendikkäästi vinossa, tai Nizzassa tilaamassa simpukka-

ateriaa sujuvasti paikallisella kielellä.

Auttaisiko Margit häntä alkuun? Mitä Katariinalla olisi tarjota vastapalvelukseksi kieltenopettajalle?

Katariina jätti kolmannen kohdan hautumaan siinä toivossa, että saisi myöhemmin loistavan idean, ja keskittyi seuraavaan.

Alkuvuoden aikana voisi tehdä matkan, hiihtolomakin lähestyi hitaasti mutta varmasti. Ulkomaille lähteminen omin päin ei houkutellut sen enempää kuin etelän rantalomakohteet. Ehkä jokin kotimaan kaupunki? Helsinki, Turku?

Porvoo. Sinne hän menisi, kävisi ihmettelemässä yksisarvisen maalausta Tuomiokirkossa, vierailisi kansallisoronilija Runebergin kotimuseossa ja kulkisi Vanhan kaupungin mukulakivikujia. Hän voisi yöpyä Siru-tädin luona, samalla tulisi sukuloitua, kaksi kärpystä yhdellä iskulla. Mainio idea!

Listan neljänneksi kohdaksi Katariina muotoili:

4. Viikonlopun miniloma Porvoossa

Katariina puraisi kynänpäätä. Keittiössä oli ihanan hiljaista, vain jääkaappi-pakastin hurisi vaimeasti, tuulenpuuska painoi ikkunoita. Hän piti pihan puoleiset kaihtimet aina auki. Jos takana olevasta talosta joku tirkisteli omenapuidensa oksien lävitse hänen liikkeitään, kaikin mokomin.

Mitä kirjata viidenneksi tavoitteeksi? Kyllä hän vielä yhden tarvitsi. Katariina haki kaapista kuivan keksin ja nakersi sitä ajatuksiinsa uponneena.

Jos sittenkin kokeilisi leipomista. Kyllä jouluun ilman muuta kuului piparien tuoksu. Miksei kukaan ollut kehittänyt sitä jäljittelevää ilmanraikastinta? Ja olisi niin herkkua ottaa aattona uunista mehevät luumutortut ja maistaa niitä lämpimiltään, silläkin riskillä että polttaisi suunsa tili-kuumalla hillolla.

Katariina lipaisi huuliaan ja kirjoitti:

5. Opettele leipomaan.

Olisi kätevää, jos leipurimestari-Irolta saisi perehdytystä kaulimen käyttöön, mutta mies oli todennäköisesti täystyöllistetty joulunaluspäivät. Katariina selviäisi omin avuin. Kaurapasta sai valmiita taikinoita, ja eiköhän pakkausten kyljistä löytyisi ohjeet. Mutta oliko hänellä kaulinta, entä pipari-muotteja?

Pikainen kaivelu keittiölaatikoissa tuotti kaksi erikokoista sydämenmuotoista muottia ja kauan unohduksissa olleen marmorikaulimen. Sitä oli todennäköisesti käytetty viimeksi pizzapohjan käsittelyyn.

Katariina ottaisi härkää sarvista. Seuraavana iltana kotona tuoksuisivat tuoreet piparit.

Hetken mielijohteesta Katariina lisäsi listaansa pilanpäiten vielä yhden, kaikkein vähäpätöisimmän kohdan:

6. Käy treffeillä.

Katariina silmäili tavoitteitaan, viittä täysin mahdollista ja yhtä hyvin epätodennäköistä toteutumaan. Hän oli vähällä viivata yli viimeisen rivin, jätti sen kuitenkin kuin kiusallaan. Oliko hän valmis treffailemaan, oliko avioerosta riittävän kauan aikaa? Entä kenen kanssa?

Ensimmäisenä mieleen tuli Pullan&Pitkon Iiro, mutta mies oli kuin Tuhkimo, katoaisi paikalta keskiyön koittaessa.

Katariina repäisi sivun lehtiöstä ja kiinnitti sen jääkaapin oveen auringonkukkaa esittävällä magneetilla. Siinä se muistuttaisi hyvistä päätöksistä aamuin illoin.

Ehkä ihmisiä, kuudennen kohdan kyseessä olleen miehiä, tapaisi uuden harrastuksen myötä. Kunhan ei hurautaisi pit-sinnypläykseen.